

ЗАТВЕРДЖУЮ

ректор Харківського національного
економічного університету
імені Семена Кузнеця

Володимир ПОНОМАРЕНКО

_____ 2025 р.

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації
Канигіна Сергія Михайловича «Ризик-орієнтоване управління фінансовою
безпекою підприємства», яка представлена на здобуття наукового ступеня
доктора філософії зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

Публічна презентація наукових результатів дисертації Канигіна Сергія Михайловича «Ризик-орієнтоване управління фінансовою безпекою підприємства» та її обговорення відбулися 15 січня 2025 р. на розширеному засіданні кафедри міжнародної торгівлі, митної справи та фінансових технологій. У результаті проведеної презентації та обговорення дисертації експерти у складі к.е.н., доцент кафедри фінансів і кредиту Сабліної Наталії Вікторівни і к.е.н., доцента кафедри міжнародної торгівлі, митної справи та фінансових технологій Холодної Юлії Євгеніївни та присутні на засіданні кафедри дійшли таких висновків.

1. Науковий рівень дисертації відповідає діючим вимогам до атестації здобувачів ступеня доктора філософії, а саме вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44, а саме:

щодо пунктів 6 і 7 – дисертація подана у вигляді спеціально підготовленого рукопису, виконана англійською мовою, є кваліфікаційною науковою працею, виконаною особисто здобувачем, характеризується єдністю змісту, має встановлену вимогами структуру: анотацію, вступ, три розділи, висновки, список використаних джерел, додатки, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують

конкретне наукове завдання, що має істотне значення для управління фінансами підприємства та фінансів в цілому.

2. Дисертація виконана на актуальну тему. Фінансова безпека підприємства є ключовим чинником стабільного розвитку та конкурентоспроможності в умовах сучасної економічної нестабільності та швидких змін на фінансових ринках. Особливо актуальним є використання алгоритмічної торгівлі на криптовалютних біржах, яка дозволяє підприємствам оперативно реагувати на зміни ринкових умов, зменшуючи фінансові ризики та підвищуючи ефективність інвестиційних рішень. Незважаючи на наукову розробленість обраного напрямку, сучасний етап розвитку фінансової науки характеризується необхідністю інтеграції різних підходів та технологій для більш ефективного управління фінансовою безпекою підприємств. Дослідження в цій області дозволяють не лише покращити фінансові показники підприємств, але й сприяти їхньому сталому розвитку та адаптації до мінливих економічних умов. Таким чином, обрана тема дисертаційного дослідження є актуальною і відповідає сучасним вимогам до управління фінансовою безпекою підприємств. Вона сприяє розвитку теоретичних та практичних аспектів ризик-орієнтованого управління, забезпечуючи підприємствам інструменти для ефективного реагування на фінансові виклики та зміцнення їхньої конкурентоспроможності на ринку.

Дисертаційна робота виконана відповідно до напрямів науково-дослідних робіт: «Оптимізація управління фінансовою безпекою підприємства» (номер держреєстрації 0112U200874, 2022 р., ХНЕУ ім. С. Кузнеця, м. Харків), де автором розглянуто роль механічних торгових систем в управлінні фінансовою безпекою підприємства; «Розробка і впровадження напрямів цифрової трансформації та бізнес-моделей на підприємстві» (номер держреєстрації 0123U100810, 2023 р., ХНЕУ ім. С. Кузнеця, м. Харків), де дисертантом розглянуто забезпечення фінансової безпеки підприємства у умовах цифрової трансформації шляхом автоматизації бізнес-процесів.

3. Результати дослідження дисертанта мають наукову новизну. Наукова новизна результатів, отриманих особисто автором, полягає у такому:

вперше:

Запропоновано науковий підхід до використання алгоритмічної торгівлі на криптовалютних біржах при диверсифікації інвестицій та активів як інноваційного елементу ризик-орієнтованого управління фінансовою безпекою підприємства через поєднання цифровізації, науки про дані та торгових стратегій для прогнозування руху цін, що сприяє оптимізації інвестиційного портфелю підприємства, мінімізації фінансових ризиків та підвищенню прибутковості через автоматизацію торгових операцій і зменшення впливу людського фактору;

удосконалено:

методичний підхід до прогнозування ймовірності банкрутства на основі рекурентної нейромережі шляхом підвищення точності, який, на відміну від

існуючих, враховує вид економічної діяльності підприємства, що надає змогу своєчасно ідентифікувати потенційні ризики фінансової безпеки підприємства;

методичний підхід до прогнозування динаміки цін на криптовалютних біржах на основі рекурентної нейромережі, який, на відміну від існуючих, використовує алгоритм формування ознак моделі з врахуванням волатильності активу та 26 індикаторів технічного аналізу, що надає змогу мінімізувати вплив ризиків на фінансову безпеку підприємства через підвищення прибутковості алгоритмічної торгівлі;

дістало подальшого розвитку:

методичне забезпечення прогнозування ймовірності банкрутства підприємства, яке, на відміну від існуючих, доповнює склад кількісних показників запропонованими якісними у складі 11 показників (лояльність працівників, якість та професіоналізм менеджменту, стан активів, якість фінансової звітності, відповідність діяльності законодавству, спори в судах, ринкова репутація, інновації, продуктивність, відповідність стандартів, гнучкість бізнес-моделі) у формі уніфікованих 5-бальних шкал оцінювання через просту лінійну нормалізацію, що надає змогу підвищити точність оцінювання під час моніторингу для забезпечення ризик-орієнтованого управління фінансовою безпекою підприємства;

послідовність формування торгової стратегії алгоритмічної торгівлі на криптовалютній біржі на основі генетичного алгоритму, яка, на відміну від існуючих, використовує ризик-орієнтовані метрики (Шарпа, Сортіно, Омега, максимальна просадка, Кальмар), що сприяє підвищенню прибутковості через високу рентабельність алгоритмічної торгівлі;

4. Розробки дисертанта мають практичну цінність, що підтверджується їх застосуванням у діяльності українських підприємств, зокрема:

Науково-методичні положення та висновки дисертаційної роботи доведено до рівня конкретних рекомендацій, що знайшли впровадження у практику діяльності суб'єктів господарювання національної економіки. Отримані у ході дослідження наукові результати та пропозиції доведено до рівня конкретних механізмів та практичних рекомендацій щодо реалізації ризик-орієнтованого управління фінансовою безпекою підприємства. Зокрема, сформульовані у роботі теоретичні положення, висновки та рекомендації використано: ТОВ «АТТІ ДІ ГАРА» (довідка про впровадження № 154 від 14 жовтня 2024 р.); ТОВ «ХАРКІВ ЕКОРЕСУРС» (довідка про впровадження №17/2024 від 14 жовтня 2024 р.).

Пропозиції методичного підходу до ризик-орієнтованого управління фінансовою безпекою підприємства та моделі прогнозування банкрутства підприємств використовувались в навчальному процесі Харківського національного економічного університету імені Семена Кузнеця (довідка про впровадження № 24/86-44-98 від 26.12.2024 р.) під час викладання освітньої компоненти «Основи ЗЕД та митної справи» для підготовки бакалаврів за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

5. Оформлення дисертації відповідає діючим вимогам, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40. Робота виконана в науковому стилі, її зміст викладено в логічній послідовності розв'язування завдань дослідження.

6. Структура й обсяг дисертації відповідають вимогам виконаної освітньо-наукової програми. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Роботу викладено на 248 сторінках машинописного тексту (10,3 авт. арк.). Дисертаційна робота містить 49 рисунків (з них 4 займають 2 повні сторінки), 44 таблиці (з них 1 займає 1 повну сторінку), 4 додатки – на 12 сторінках, список використаних джерел із 365 найменувань – на 43 сторінках. Обсяг основного тексту дисертації становить 177 сторінок (7,37 авт. арк.).

7. Всі наукові результати дисертації опубліковані, апробація результатів є достатньою, отже вимоги пунктів 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44 виконані.

За темою дисертації опубліковано 14 наукових публікацій, а саме: 5 статей у наукових виданнях, включених на дату опублікування до переліку наукових фахових видань України.

Ці 5 публікацій відповідають п. 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, та зараховуються як 4 наукових публікації. Окрім того результати наукового дослідження Канигіна Сергія Михайловича пройшли апробацію на міжнародних науково-практичних конференціях, за результатами яких опубліковано 9 тез доповідей і матеріалів конференцій.

В опублікованих працях здобувача повністю відображені сутність та зміст отриманих результатів дослідження та їхня наукова новизна. Результати дослідження доповідались і отримали позитивну оцінку на міжнародних науково-практичних конференціях. З огляду на це апробація результатів дисертаційної роботи є достатньою.

Публікації, що відтворюють наукові результати дисертації:

Статті у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Канигін С. М. Систематичний огляд моделей прогнозування банкрутства підприємств. *Бізнес Інформ*. 2023. №10. С. 149–161. **(Фахове, категорія Б)**

https://www.business-inform.net/export_pdf/business-inform-2023-10_0-pages-149_161.pdf

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2023-10-149-161>

2. Канигін С. М. Розробка алгоритмічних торгових стратегій з використанням генетичних алгоритмів. *Бізнес-Навігатор*. 2024. №3 (76). С. 92–98. **(Фахове, категорія Б)**

http://business-navigator.ks.ua/journals/2024/76_2024/18.pdf

DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.76-16>

3. Канигін С. М. Великі дані в управлінні фінансами підприємства. *Економіка, управління та адміністрування*. 2024. №3 (109). С. 97–104. **(Фахове, категорія Б)**

<http://ema.ztu.edu.ua/article/view/313697>

DOI: [https://doi.org/10.26642/ema-2024-3\(109\)-97-104](https://doi.org/10.26642/ema-2024-3(109)-97-104)

4. Tyshchenko V. F., Achkasova S. A., Naidenko O. Y., Kanyhin S. M., Karpova V. V. Development of recurrent neural networks for price forecasting at cryptocurrency exchanges. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2023. Vol. 5. No. 4 (125). P. 43–54. **(Фахове, категорія А)**

<https://journals.uran.ua/eejet/article/view/287094>

DOI: <https://doi.org/10.15587/1729-4061.2023.287094>

5. Tyshchenko V. F., Achkasova S. A., Karpova V. V., Kanyhin S. M. Assessment the influence of debt capital on the bankruptcy of enterprises in the agricultural sector. *Agricultural and Resource Economics: International Scientific E-Journal*. 2023. Vol. 9. No. 2. P. 183–204. **(Фахове, категорія А)**

<https://are-journal.com/are/article/view/667>

DOI: <https://doi.org/10.51599/are.2023.09.02.08>

Праці апробаційного характеру:

6. Канигін С. М. Етичні міркування в управлінні банкрутством. *Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики: II Міжнародна наукова конференція*. (Кривий Ріг, 01 лютого 2024 р.). Кривий Ріг: МЦНД, 2024. С. 57–58.

<https://archive.mcnd.org.ua/index.php/conference-proceeding/article/view/966>

7. Канигін С. М. Психологічні чинники банкрутства підприємств. *Science in motion: classic and modern tools and methods in scientific investigations: II International Scientific and Practical Conference. Grail of Science*. Вінниця. 2024. №35. С. 71–72.

<https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/1916>

8. Tyshchenko V. F., Vnukova N. M., Ostapenko V. M., Kanyhin S. M. Neural Networks for Financial Stability of Economic System. *COLINS-2023: 7th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems. CEUR Workshop Proceeding*. (Kharkiv, 20-21 April 2023). Kharkiv, 2023. P. 289–299.

<https://ceur-ws.org/Vol-3387/paper21.pdf>

9. Канигін С. М., Тищенко В. Ф. Роль штучного інтелекту у фінансовому менеджменті. *Механізми забезпечення розвитку економіки в умовах глобальних змін: міжнародний досвід: Міжнародна наукова конференція*. (Baltija Publishing. Рига, Латвійська Республіка. 21-22 жовтня 2022 р.). Рига. 2022.

C. 77–81.

<https://openarchive.nure.ua/handle/document/21732>

10. Hlibko S. V., Tyshchenko V. F., Kanyhin S. M., Vnukova N. M., Davydenko D. O. The use of infocommunication components of mechanical trading systems to manage the financial security of business entities. *2022 IEEE 9th International Conference on Problems of Infocommunications, Science and Technology (PIC S&T)*. (Kharkiv, 10-12 October 2022). Kharkiv, 2022. P. 602–606.

<https://ieeexplore.ieee.org/document/10238562>

11. Канигін С. М. Використання обробки природної мови у прогнозуванні фінансових ринків. *Digitalization of the economy as a factor in the sustainable development of the state: International scientific conference*. (Кельце, Польща. 23-24 вересня 2022 р.). Польща, 2022. С. 195–198.

<http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/273/7603/15827-1>

12. Внукова Н. М., Канигін С. М. Перспективи розвитку аудиту фінансового моніторингу за міжнародними стандартами для забезпечення стабільності діяльності підприємств Індустрії 4.0. *Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції*. (Одеса. 20 травня 2022 р.). Одеса, 2022. С. 120–121.

https://www.apu.com.ua/wp-content/uploads/2019/12/Збірник-конференції_20.05.2022.pdf#page=121

13. Канигін С.М. Проблеми комплаєнсу у фінансових технологіях. *Science and Education in Progress: 4-th International Scientific and Practical Conference. Interconf*. (Дублін, Ірландія. 16-18 серпня 2024 р.). Дублін, Ірландія, 2024.

<https://archives.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/39/39>

14. Канигін С.М. Роль фінансових технологій в управлінні фінансами підприємства. *Science: Development and Factors its Influence: 4-th International Scientific and Practical Conference. Interconf*. (Амстердам, Нідерланди. 06-08 серпня 2024 р.). Амстердам, Нідерланди, 2024.

<https://archives.interconf.center/index.php/conference-proceeding/article/view/66/66>

Апробація результатів дисертації. Результати дослідження апробовані під час участі у науково-практичних конференціях і семінарах, зокрема, на II Міжнародній науковій конференції «Період трансформаційних процесів в світовій науці: задачі та виклики» (Кривий Ріг, 01 лютого 2024 р.); II International Scientific and Practical Conference «Science in motion: classic and modern tools and methods in scientific investigations» (Вінниця, 24 січня 2024 р.); COLINS-2023: 7th International Conference on Computational Linguistics and Intelligent Systems (Харків, 20-21 квітня 2023 р.); Міжнародній науковій конференції «Механізми забезпечення розвитку економіки в умовах глобальних змін: міжнародний досвід» (Рига, Латвійська Республіка, 21-22 жовтня 2022 р.); 12022 IEEE 9th International Conference on Problems of Infocommunications, Science and Technology (Харків, 10-12 жовтня 2022 р.); Digitalization of the economy as a factor in the sustainable development of the state: International

scientific conference (Кельце, Польща, 23-24 вересня 2022 р.); Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції (Одеса, 20 травня 2022 р.); 14-th International Scientific and Practical Conference «Science and Education in Progress (Дублін, Ірландія, 16-18 серпня 2024 р.); 4-th International Scientific and Practical Conference «Science: Development and Factors its Influence» (Амстердам, Нідерланди, 06-08 серпня 2024).

8. Дисертація «Ризик-орієнтоване управління фінансовою безпекою підприємства» Канигіна Сергія Михайловича виконана із дотриманням принципів академічної доброчесності. Усі результати, які винесено автором на захист, отримані самостійно і містяться в опублікованих роботах. У роботах, опублікованих у співавторстві, використані тільки ті ідеї, положення та розрахунки, які є результатом особистих наукових пошуків. Особистий внесок дисертанта у колективні наукові роботи конкретизовано у списку праць здобувача, наведеному вище.

9. Загальний висновок. Дисертація Канигіна Сергія Михайловича є завершеною кваліфікаційною науковою працею, має теоретичну та практичну цінність, в якій викладено авторський підхід до теоретичного і методичного забезпечення ризик-орієнтованого управління фінансовою безпекою підприємства.

Проведені дослідження характеризують Канигіна Сергія Михайловича як кваліфікованого наукового працівника, здатного проводити теоретичні та практичні дослідження в галузі фінансів на високому рівні. Дисертант володіє методологією наукового пошуку та має широкий науковий кругозір.

Подана дисертаційна робота «Ризик-орієнтоване управління фінансовою безпекою підприємства» Канигіна Сергія Михайловича відповідає спеціальності 072 – «Фінанси, банківська справа та страхування», відповідає вимогам до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а саме вимогам пунктів 6, 7, 8 і 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою КМУ від 12.01.2022 р. №44.

Автор роботи, Канигін Сергій Михайлович, може бути представлений до публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

10. Рішенням розширеного засідання кафедри міжнародної торгівлі, митної справи та фінансових технологій (протокол № 12 від 15.01.2025 р.) УХВАЛИЛИ:

10.1. Затвердити Висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Канигіна Сергія Михайловича «Ризик-орієнтоване управління фінансовою безпекою підприємства», яка

представлена на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

10.2. Рекомендувати дисертацію Канигіна Сергія Михайловича «Ризик-орієнтоване управління фінансовою безпекою підприємства» до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді з галузі знань 07 «Управління та адміністрування» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» після її утворення рішенням вченої ради ХНЕУ ім. С. Кузнеця та введення в дію відповідного наказу.

Експерт за дисертацією,
Доцент кафедри фінансів і
кредиту,
к.е.н., доцент

Наталія САБЛІНА

Експерт за дисертацією,
Доцент кафедри міжнародної
торгівлі, митної справи та
фінансових технологій,
к.е.н., доцент

Юлія ХОЛОДНА

Головуючий на засіданні
завідувач кафедри економіки
підприємства та організації
бізнесу,
д.е.н., професор

Тетяна ВЛАСЕНКО